

Työ maksaa ruusunviljelyssä eniten

PIA OUTA, MTT

Leikkoruusu on tärkein Suomessa viljeltävistä leikkokukista sekä viljelyalalla että tuotannon arvolla mitattuna. Kotimaisen tuotannon suurin kilpailija on hollantilainen tuontiruusu. Ympärivuotisen viljelyn ansiosta kotimaisen ruusun kilpailuasema hollantilaiseen ruusuun verrattuna on parantunut, vaikka ruusun tuotantokustannukset ovatkin Suomessa korkeammat kuin Hollannissa. Saatavuuden ja uusien lajikkeiden myötä myös kuluttajat arvostavat entistä enemmän kotimaista ruusua.

MTT:n taloustutkimuksessa (MTTL) on selvitetty kasvihuoneessa tuotetun leikkoruusun tuotanto-kustannukset Suomessa maa- ja puutarhatalouden kannattavuuskirjanpitoaineiston perusteella. Kustannuksia on myös verrattu Hollannissa tuotetun leikkoruusun tuotantokustannuksiin. Aineisto on osa EU:n maatalouden FADN-kirjanpitojärjestelmää, jonka tiedot toimitetaan jokaisesta jäsenmaasta vuosittain komissioon. Aineiston yritysten kirjanpitoliedot on oikaistu käyttöomaisuuden arvon sekä yrittäjän palkan suhteen.

Viljely Suomessa Hollantia kalliimpaa

Vuonna 1996 leikkoruusun tuotantokustannus oli Suomessa 64 mk eli noin 20 prosenttia korkeampi neliometriä kohden kuin Hollannissa. Tällöin molempien maiden tuotantokustannus sisältää yhdenmukaisen palkkaoikaisun omistajaperheen tekemälle työlle. Tuotantokustannukseen on laskettu varsinaisesta tuotannosta aiheutuvat kustannukset, eli kirjanpidon muuttuvat ja kiinteät kustannukset sekä poistot. Suurimmat erot maiden välillä olivat aine- ja tarvikekustannuksissa sekä työkustannuksissa, jotka olivat Hollannissa selvästi pienemmät kuin Suomessa. Hollannin ruusuyrityksissä puolestaan vakuutus- ja kunnossapito- sekä poistokustannukset olivat Suomea korkeammat. Aine- ja tarvikekustannukseen sisältyvä energiakustannus oli Hollannissa 66 mk neliometriltä ja Suomessa 81 mk neliometriltä. Hollannin alhaisemmat energiakustannukset selittyvät suurelta osin lämpimämmällä ilmastolla. Myös sähköä käytetään Hollannissa vähemmän, koska valotustehot ovat alhaisempia.

Työ maksaa

Työkustannus oli Suomen ruusunviljelmillä 45 mk neliometriltä suurempi kuin Hollannissa. Tämä johtuu pääasiassa työhön käytetyn ajan erosta. Suomessa työnkäyttö oli kaksinkertainen Hollantiin verrattuna. Hollannin yrityksissä

käytettiin paljon palkattua työvoimaa. Pienemmistä palkkauksen sivukuluista (25-31 %) johtuen Hollannissa kasvihuonetyöntekijän tuntipalkka on kuitenkin huomattavasti suurempi kuin Suomessa. Suomalainen yrittäjäperhe oli tehnyt enemmän työtunteja kuin hollantilainen. Näitä ylityötunteja ei ole huomioitu palkkakoikaisussa, ja siten ylityötunneille tulisi riittää korvaus liiketuloksesta.

Yritysten rakenne erilainen

Suomen ruusuviljelmillä työhön käytetään runsaasti aikaa. Tähän vaikuttaa pääasiassa pieni yrityskoko, lajikkeiden suuri määrä sekä jakeluverkoston puute. Hollantilaisiin ruusuviljelmiin verrattuna suomalaiset yritykset ovat pinta-alaltaan pieniä ja viljeltäviä lajikkeita on paljon. Hollannissa viljelmät tuottavat vain muutamaa ruusulajiketta. Hollannissa ruusujen yhteismarkkinointi huutokauppojen kautta vähentää viljelijän työtä. Suomessa tuottajat jakavat ruusut tukkuihin ja kauppoihin pääasiassa itse.

Kannattavuudessa eroa

Liikevoitto tai -tappio kuvaa varsinaisen liiketoiminnan tulosta ennen rahoituseriä ja satunnaisia tuottoja ja -kuluja. Tuotoista tulisi kustannusten vähentämisen jälkeen riittää korvausta viljelijäperheen palkkakoikaisun ylittävälle työtunneille, pääomalle ja yrittäjän voitoksi. Hollannissa nämä kannattavuustavoitteet saavutettiin tarkasteluvuonna. Suomen ruusuntuotanto oli tappiollista. Yrittäjäperhe sai laskennallista palkkaa ainoastaan osasta tekemistään työtunneista, eikä ylitöistä lainkaan. Myös mahdolliset vieraan pääoman kustannukset pienentävät omistajaperheelle jäävää palkkaa, eikä omalle pääomalle siten riitä korvausta. Kannattavuuden parantamiseksi Suomessa onkin viime aikoina tehostettu viljelyä, jotta sen suurinta kustannuserää, työkustannusta, voitaisiin pienentää. Sitä edesauttaisivat muun muassa lajikkeiden vähentäminen ja jakelun tehostaminen.

Lisää aiheesta:

*Outa, P. 2000. Kasvihuoneessa tuotetun leikkoruusun tuotantokustannus. Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen (MTTL) selvityksiä 10/2000. 41 s. 50 mk
Tilaukset: puh. (09) 504 471, sähköposti teija.johansson-laitio@mtt.fi*

*Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 3/2001: 13
sähköposti pia.oua@mtt.fi
puhelin (09) 5044 7231*